

mindst ved en kombination af Leontief's input-output tabeller og en »inter-sektor-multiplikator-accelerator« analyse, synes der at åbne sig store muligheder for på een gang praktisk orienterende og samtidig videnskabeligt fornyende undersøgelser.

P. Norregaard Rasmussen.

Paul A. Samuelson: Economics. An Introductory Analysis. Mc.Graw-Hill Publishing Co. Ltd. New York. London. Toronto 1951. 762 sider. Pris: 36 sh.

Samuelsons lærebog i økonomi for begyndere foreligger nu i ånden og forøgede udgave. Hele bogen er gennemarbejdet og ført à jour. Det betyder, at de beskrivende afsnit, hvis materiale naturligvis dækker amerikanske samfundsforhold, indeholder statistik, der er ført frem til 1950. Samuelson, der iøvrigt i sine arbejder i høj grad benytter sig af matematik, har gennemført dette arbejde, således at der næsten ikke gøres brug af dette »tryllemiddel«. Meget enkle taleksempler og tydelige grafiske fremstillinger træder i stedet som illustration af tankegangen.

Bogen er således opbygget, at de beskrivende afsnit er knyttet til de teoretiske kapitler. Det er gjort på en sådan måde, at læseren bliver overbevist om, hvad der står i indledningen: Med hensyn til de økonomiske problemer, ringer klokkerne for os alle. De kommer os alle ved, fordi de angår den levende virkelighed, som vi eksisterer midt i.

I bogens andet kapitel skabes denne sammenhæng ved, at de centrale problemer for *et hvert økonomisk samfund*: Knapheden og produktionsmulighederne knyttes til en almindelig drøftelse af befolkningsproblemerne fra Malthus til U.S.A.'s befolkning i 1970. Efter en beskrivelse af de institutionelle forudsætninger i et »mixed« kapitalistisk samfundssystem, tager forfatteren derefter sit udgangspunkt i indkomstfordelingen i U.S.A. og giver i en række kapitler en

redegørelse for de faktorer, der øver afgørende indflydelse på indkomstdannelsen. Kapitler om de offentlige finanser og den gældende amerikanske sociallovgivning føjes naturligt hertil. I denne forbindelse bliver udviklingen af de amerikanske fagforeninger skildret med dramatisk effekt. Læserne får et billede af den gammeldags arbejdsgiver, der overfor sin familie og forretningsforbindelser var god og hæderlig, men som bekæmpede fagforeningerne med de værste midler. Den sociale kamp i U.S.A. var krig, der ikke blev fredeliggjort med Roosevelts New Deal og heller ikke er slut med Taft-Hartley-loven.

Indkomstkapitlerne slutter med en redegørelse for nationalindkomsten og anden del af bogen handler om nationalindkomstens bestemmelse og variationer. Der bliver her gjort rede for begreberne: forbrugstilbøjeligheden og opsparingstilbøjeligheden samt investering og multiplikatoren. Ved klare grafiske fremstillinger vises disse faktoreres betydning for nationalindkomsten efter et Keynesk skema. Muligheden for et deflations- eller inflationsgab illustreres, og vejen er så banet for et kapitel om finanspolitikens betydning for indkomsten og beskæftigelsen. Så føres bevægelserne i de absolutte priser ind i billedet. Læseren orienteres om penge og bankvæsenets organisation, og tråden for nationalindkomstkapitlerne genoptages ved en redegørelse for penge, renter og indkomst. Der kan herefter berettes om den faktiske pengepolitik, som Federal Reserve bankerne har gennemført. Denne historie føres op til 1950, hvor der var en vis modsætning mellem Treasury og Reserve Board. Den sidste institution strammede den korte rente med det resultat, at det var reservebankerne, der opkøbte statsobligationerne i stedet for publikum. Finanserne beholdt de lave renter, men statens overskud fra centralbankerne faldt. Det var som at invitere chefen til frokost og lade regningen betale af firmaets omkostningskonto, siger forfatteren og rejser samtidig det spændende spørgsmål, om bankerne vil bryde

mindst ved en kombination af Leontief's input-output tabeller og en »inter-sektor-multiplikator-accelerator« analyse, synes der at åbne sig store muligheder for på een gang praktisk orienterende og samtidig videnskabeligt fornyende undersøgelser.

P. Norregaard Rasmussen.

Paul A. Samuelson: Economics. An Introductory Analysis. Mc.Graw-Hill Publishing Co. Ltd. New York. London. Toronto 1951. 762 sider. Pris: 36 sh.

Samuelsons lærebog i økonomi for begyndere foreligger nu i ånden og forøgede udgave. Hele bogen er gennemarbejdet og ført à jour. Det betyder, at de beskrivende afsnit, hvis materiale naturligvis dækker amerikanske samfundsforhold, indeholder statistik, der er ført frem til 1950. Samuelson, der iøvrigt i sine arbejder i høj grad benytter sig af matematik, har gennemført dette arbejde, således at der næsten ikke gøres brug af dette »tryllemiddel«. Meget enkle taleksempler og tydelige grafiske fremstillinger træder i stedet som illustration af tankegangen.

Bogen er således opbygget, at de beskrivende afsnit er knyttet til de teoretiske kapitler. Det er gjort på en sådan måde, at læseren bliver overbevist om, hvad der står i indledningen: Med hensyn til de økonomiske problemer, ringer klokkerne for os alle. De kommer os alle ved, fordi de angår den levende virkelighed, som vi eksisterer midt i.

I bogens andet kapitel skabes denne sammenhæng ved, at de centrale problemer for *et hvert økonomisk samfund*: Knapheden og produktionsmulighederne knyttes til en almindelig drøftelse af befolkningsproblemerne fra Malthus til U.S.A.'s befolkning i 1970. Efter en beskrivelse af de institutionelle forudsætninger i et »mixed« kapitalistisk samfundssystem, tager forfatteren derefter sit udgangspunkt i indkomstfordelingen i U.S.A. og giver i en række kapitler en

redegørelse for de faktorer, der øver afgørende indflydelse på indkomstdannelsen. Kapitler om de offentlige finanser og den gældende amerikanske sociallovgivning føjes naturligt hertil. I denne forbindelse bliver udviklingen af de amerikanske fagforeninger skildret med dramatisk effekt. Læserne får et billede af den gammeldags arbejdsgiver, der overfor sin familie og forretningsforbindelser var god og hæderlig, men som bekæmpede fagforeningerne med de værste midler. Den sociale kamp i U.S.A. var krig, der ikke blev fredeliggjort med Roosevelts New Deal og heller ikke er slut med Taft-Hartley-loven.

Indkomstkapitlerne slutter med en redegørelse for nationalindkomsten og anden del af bogen handler om nationalindkomstens bestemmelse og variationer. Der bliver her gjort rede for begreberne: forbrugstilbøjeligheden og opsparingstilbøjeligheden samt investering og multiplikatoren. Ved klare grafiske fremstillinger vises disse faktoreres betydning for nationalindkomsten efter et Keynesk skema. Muligheden for et deflations- eller inflationsgab illustreres, og vejen er så banet for et kapitel om finanspolitikens betydning for indkomsten og beskæftigelsen. Så føres bevægelserne i de absolutte priser ind i billedet. Læseren orienteres om penge og bankvæsenets organisation, og tråden for nationalindkomstkapitlerne genoptages ved en redegørelse for penge, renter og indkomst. Der kan herefter berettes om den faktiske pengepolitik, som Federal Reserve bankerne har gennemført. Denne historie føres op til 1950, hvor der var en vis modsætning mellem Treasury og Reserve Board. Den sidste institution strammede den korte rente med det resultat, at det var reservebankerne, der opkøbte statsobligationerne i stedet for publikum. Finanserne beholdt de lave renter, men statens overskud fra centralbankerne faldt. Det var som at invitere chefen til frokost og lade regningen betale af firmaets omkostningskonto, siger forfatteren og rejser samtidig det spændende spørgsmål, om bankerne vil bryde

med finansernes lave rentepolitik, hvis inflationen fortsætter. Dette spørgsmål uddybes nærmere efter, at der i almindelighed er gjort rede for konjunkturløbet, og det slås fast, at der ikke over pengepolitikken i årene 1947—49 er gjort forsøg på, at modvirke inflationen.

I tredje del, som handler om prisdannelsen på de enkelte varer, fremstilles dels efterspørgsels og dels indifferenskurver og på den anden side omkostningskurver. Foruden den principielle sammenhæng gives der et billede af prisfastsættelsen, som den kan forme sig i det overvejende antal tilfælde, hvor der er ufuldkommen konkurrence. Forfatteren tager her sit udgangspunkt i det indenfor den amerikanske forretningsverden anvendte »Break-even-chart«, hvor »the break-even point« fremkommer, som et skæringspunkt mellem den totale indtægtskurve og totalomkostningskurven; men fastslår, at selv om der udfra dette skema træffes afgørelse om den førte prispolitik, giver det ikke forklaring på, hvorfor nogle firmaer formår at gennemføre en prispolitik, der giver 30 % forrentning af den investerede kapital, medens andre kun er i stand til at $\frac{1}{2}$ —1 % forrentning. For at belyse dette problem gennemgås fire sæt prisdannelses-tilfælde: Kronisk overfyldte industrier, få sælgere af standardprodukter, monopoler, som hævdes ved fortsatte tekniske forsøg og reklame og endelig offentlig regulerede monopoler. I tilslutning hertil redegøres der for monopolpolitikken; et afsnit, som ender med det åbne spørgsmål, om hovedretningslinierne for denne politik, hvor det gamle princip om hævvelse af den fuldkomne konkurrence ikke længere slår til. »Were we to chop off the head of everyone who is an imperfect competitor, there would be few heads left«.

Fjerde del handler om priserne på produktionsfaktorerne og den funktionelle indkomstfordeling. Jordrenten opretholdes her som en særlig indkomstkategori, og der gives en god begrundelse for dette i konklusionen på diskussionen om, hvorvidt jordrenten er prisbestemmende eller prisbestemt. »For en lille industri, der

bruger relativt lidt af en faktor, er faktorprisen en væsentlig determinant for industriens varepriser og ikke omvendt. Samtidig gælder det for det økonomiske samfund som helhed, at ydelsen til en faktor, hvis samlede mængde er uelastisk, fortsat kan siges i højere grad at være resultatet af, end årsagen til priserne på de forskellige færdigprodukter«. Jordrenten giver også anledning til at omtale problemet om ufortjent værdistigning, som fortsat eksisterer, selv om »it is not likely that anyone running on the single-tax ticket will again come so close to being elected mayor of New York City as did George in 1886«.

Under kapitalrenten knyttes likviditetspræferenceteorien på en fiks måde til teorien om udbud og efterspørgsel efter kapital, som det bestemmende for kapitalrentens højde.

I femte del om den internationale handel skal der gøres opmærksom på et godt taleksempl, der belyser loven om de komparative omkostninger og afsnittet om U.S.A.'s hjælpeprogram efter krigen.

Der kunne være meget andet, der kunne fremdrages som smagsprøver til belysning af denne fortræffelige amerikanske lærebogs indhold, system og karakter. For den der ikke er nybegynder i faget, kan den give en repetition i moderne oplægning af de hovedspørgsmål, der rejses indenfor nationaløkonomien. Med bogens formål: at være en førstebog for amerikanske studenter, der i almindelighed er mindre intellektuelt trænede end skandinaviske, kan man ikke beklage sig over, at der ikke graves særlig dybt i de teoretiske problemer. Som tilgift får læseren en allround beskrivelse af det amerikanske økonomiske samfund, som det er i dag. Både under hensyn til det sidstnævnte stof og de mange glimrende måder, på hvilken den teoretiske sammenhæng illustreres, burde bogen indgå i håndbogsamlingen hos enhver lærer i nationaløkonomi.

Niels Banke.